

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นกำลังของชาติและเป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่ จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบน พื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตาม ศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และ สังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำ ประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวง ศึกษาธิการ. 2551 : 3) เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกันเอื้ออาทร และสามัคคี โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตาม ความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น

กิจกรรมลูกเสือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนักเรียน (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. 2551 : 2) กิจกรรมด้านนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออบรมนักเรียนเป็นเยาวชนของชาติได้พัฒนาตนเอง รู้จักเสียสละ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติเพื่อเป็นพลเมืองดี พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้ เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และมีความ เจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติโดยประสงค์ให้ผู้เรียนมีนิสัย ในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง ให้ชื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม ที่ดี

การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษา (สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 197) มีความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนในวัยช่วงอายุ 14 ถึง 18 ปี ทั้งในทางกาย สติปัญญา จิตใจ ศีลธรรมและสังคม ให้มีความสามารถช่วยตนเองได้ ป้องกันตนเองให้พ้นจากโรคและภัยอันตรายต่าง ๆ สามารถพัฒนาตนเองได้ รู้จักวางแผนพัฒนาชีวิต มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมตามกฎของลูกเสือ เน้นรู้จักช่วยเหลือสิ่งแวดล้อม ชุมชน ชนชาติบ้านเมืองและสังคมโลก มีจิตสำนึกสาธารณะ ยึดถือประโยชน์ของชาติบ้านเมืองเหนือประโยชน์ของตนและพวกพ้อง ได้เรียนรู้วิชาการตามความสนใจ ความถนัดและพัฒนาสู่ระดับสูง เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและการประกอบวิชาชีพต่อไป

ผลการวิเคราะห์คุณภาพนักเรียนในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. 2545 : 5 - 7) พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ นักเรียนยังขาดคุณลักษณะบางประการ เช่น ความมีระเบียบวินัย ความสามารถในการแก้ปัญหา ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความเสียสละและการบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ ความซื่อสัตย์สุจริตและความสามัคคี เป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวมานั้น วิชาลูกเสือจะสามารถเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ดี จึงปรากฏว่าได้กำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้ในวิชากิจกรรมลูกเสือทุกระดับชั้น

เมื่อปรากฏผลการวิเคราะห์ดังกล่าว (ชาญกิจ พฤกษากิจ. 2547 : 2) แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมลูกเสือยังไม่สามารถเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสังเกตว่าในการนำวิชาลูกเสือมาใช้เป็นกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักเรียนอาจมีข้อบกพร่อง อย่างไรก็ตามปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษา (ณรงค์ จันทร์ศักดิ์. 2550 : 2) ยังมีสาเหตุมาจาก ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือขาดทักษะทางวิชาลูกเสือ ไม่มีวุฒิทางลูกเสือและยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือยังไม่ถูกต้อง กล่าวคือ ยังมีการสอนกิจกรรมลูกเสือในลักษณะวิชาการมากกว่าการปฏิบัติกิจกรรมกลางแจ้ง ในบางสถานศึกษามีนักเรียนจำนวนมาก แต่มีครูผู้สอนน้อย เมื่อถึงเวลาสอนกิจกรรมลูกเสือ จึงสอนและกำกับดูแลไม่ทั่วถึง นอกจากนี้ การกำหนดความรับผิดชอบงานกิจการลูกเสือให้เหมาะสมกับวุฒิและประสบการณ์ของครูผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เพราะถ้าจำนวนครูผู้สอนมีปริมาณเพียงพอ และครูมีความรู้ ทักษะประสบการณ์ที่ดี และเพียงพอแล้ว การดำเนินงานด้านกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่จะได้ผลดียิ่งขึ้น

จากสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เพื่อให้ทราบถึงระดับการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ อันจะเป็นแนวทางสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนการพัฒนา และปรับปรุงกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

คำถามการวิจัย

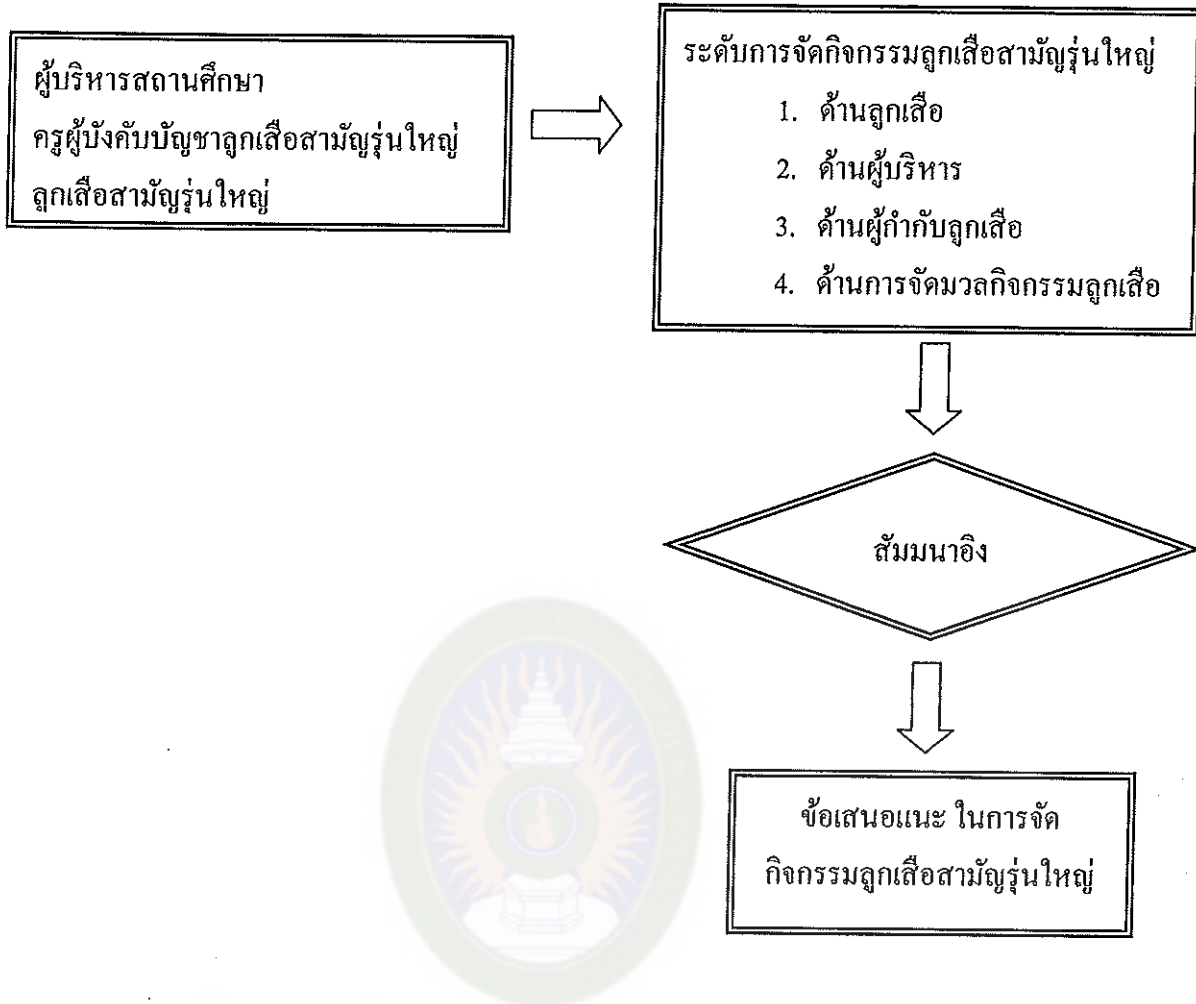
1. สภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เป็นอย่างไร
2. ข้อเสนอแนะ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยสภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยมุ่งศึกษาระดับการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของสถานศึกษา ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือในสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลูกเสือ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้กำกับลูกเสือ ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ (สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน. 2551 : 1) และศึกษาข้อเสนอแนะ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 51 สถานศึกษา จำนวน 5,012 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ
  - 2.1 กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 30 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครูผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 10 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดย เทียบจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) และใช้วิธีการสุ่มแบบ หลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 คน กลุ่ม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 44 คน และกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 44 คน รวม 132 คน

3. ตัวแปรที่ทำการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านลูกเสือ

3.2.2 ด้านผู้บริหาร

3.2.3 ด้านผู้กำกับลูกเสือ

3.2.4 ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หมายถึง การปฏิบัติ หรือการดำเนินการ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านลูกเสือ หมายถึง นักเรียนที่เรียนวิชาลูกเสือในช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.2 ด้านผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือ ผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.3 ด้านผู้กำกับลูกเสือ หมายถึง ครูผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือ ที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.4 ด้านการจัดหมวดกิจกรรมลูกเสือ หมายถึง การจัดหลักสูตร การดำเนินการสอน การจัดสื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอนลูกเสือ การวัดประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ การนิเทศ ติดตามผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ และการนำผลการวัดประเมินผลมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมตามแนวดำเนินการของหลักสูตร เทคนิควิธีการสอน การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

2. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 3 คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ใช้เป็นสารสนเทศและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น